

SS

2087

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ACCOUNTANCY-II (Part-I) &

ACCOUNTANCY-II (Part-II)

(Commerce Group Only)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : 3 hours

Maximum marks : 50

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 142 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਭਾਗ-ੳ, ਭਾਗ-ਅ ਅਤੇ ਭਾਗ-ੲ । ਭਾਗ-ੳ ਸਭੀ ਵਿਦਿਆਰਥਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਗ-ਅ ਅਤੇ ਭਾਗ-ੲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਾਗ ਨੂੰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ।
- (v) ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
- (vi) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਗਣਨਾਤਮਕ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ।
ਭਾਗ-ੳ
- (vii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ 1 ਅੰਕ ਦੇ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ । ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ/ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ/ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 5 ਹਰੇਕ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-10 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 6 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ । ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 15-20 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 7 ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
ਭਾਗ-ਅ ਅਤੇ ਲ
- (viii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8 ਵਿੱਚ 1 ਅੰਕ ਦੇ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦਾ ਉੱਤਰ 1-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 ਅਤੇ 10 ਹਰੇਕ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-10 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 11 ਵਿੱਚ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 15-20 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 12 ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ, ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ 3-4 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1. (i) ਜੀਵਨ ਸੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਕੀ ਹੈ ? 1
(ii) ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1
(iii) ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਾਤੇ ਤੇ ਹੋਇਆ ਲਾਭ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕਰੈਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1
2. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਖਰਚ ਰਕਮ ਲਿਖੋ।
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਸਟਾਕ 1-04-2008 = 800
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ 01-04-2008 = 400
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਸਟਾਕ 31-03-2009 = 150
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ = 2450
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ 31.3.2009 = 280 2
3. A ਨੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਹਰਣ ਕੀਤੇ। ਆਹਰਣ ਦੇ ਉਪਰ 5% ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਕਰੋ
1 ਜੁਲਾਈ 2015 = 4000
1 ਸਤੰਬਰ 2015 = 6000
1 ਨਵੰਬਰ 2015 = 8000
1 ਜਨਵਰੀ 2016 = 5000
1 ਮਾਰਚ 2016 = 3000
ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀ ਹਨ। 2
4. ਮੁਨਾਫਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? 2
5. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਪਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਰਮ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? 2
6. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਕਲਬ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਖਾਤੇ ਤੋਂ 31 ਦਿਸੰਬਰ 2013 ਦੇ ਅੰਤ ਉਪਰ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਰਕਮ	ਭੁਗਤਾਨ	ਰਕਮ
ਰੋਕੜ : ਸ਼ੁਰੂ	9,000	ਤਨਖਾਹ	99,000
ਬੈਂਕ : ਸ਼ੁਰੂ	2,52,000	ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ	3,900
ਚੰਦਾ	3,04,800	ਰਿਪੇਅਰ ਖਰਚੇ	14,040
ਦਾਨ	1,44,000	ਫਰਨੀਚਰ ਖਰੀਦੇ	2,46,000
ਵਿਨਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਆਜ	3,600	ਬਿਲਿਅਰਡ ਟੇਬਲ	1,16,100
ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ	36,000	ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ	13,200
ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ	12,600	ਵਿਨਿਯੋਗ ਖਰੀਦੇ	1,23,960
ਪੁਰਾਣੇ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚੇ	1,800	ਬੀਮਾ ਕਿਸਤ	5,400
		ਰੋਕੜ : ਅੰਤ	8,400
		ਬੈਂਕ : ਅੰਤ	1,33,800
	<u>7,63,800</u>		<u>7,63,800</u>

(3)

- (i) ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਚੰਦੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 27,500 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਾਲ 2014 ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਚੰਦਾ 7,800 ਰੁਪਏ ਸੀ ।
- (ii) ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 600 ਰੁਪਏ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।
- (iii) ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 1800 ਰੁਪਏ ਹੈ ।
- (iv) ਦਾਨ ਦਾ 50% ਰੈਵੀਨਿਓ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ।
- (v) ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਪੂੰਜੀਗਤ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇ । 4
- (ਅ) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਰਮ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- (i) ਸ਼ਾਖ (ii) ਸਾਂਝੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ
- (iii) ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ (iv) ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬਿਲ ਅਨਾਦਰ ਹੋਏ । 4
- (ੲ) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹਨ ? 4
- (ਸ) ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ 2:1 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ 31-3-2007

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	ਰਕਮ	ਸੰਪਤੀਆਂ	ਰਕਮ
ਦੇਣਯੋਗ ਬਿਲ	2,500	ਰੋਕੜ	100
ਲੈਣਦਾਰ	30,450	ਬੈਂਕ	500
ਪੂੰਜੀ :		ਦੇਣਦਾਰ	4,850
ਏ	15,000	ਸਟਾਕ	10,000
ਬੀ	10,000	ਪਲਾਂਟ	2,500
		ਮਸ਼ੀਨਰੀ	15,000
		ਬਿਲਡਿੰਗ	25,000
	<u>57,950</u>		<u>57,950</u>

- (i) 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2007 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (ii) ਸੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਾਭ ਵਿੱਚੋਂ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ 7,500 ਰੁਪਏ ਪੂੰਜੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ 3,000 ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਖ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ।
- (iii) ਸਟਾਕ, ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ 10% ਘਿਸਾਈ ਲਗੇਗੀ ।
- (iv) ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਉਪਰ 5% ਸ਼ੱਕੀ ਕਰਜਿਆਂ ਲਈ ਰਿਜਰਵ ਹੋਵੇਗਾ ।
- (v) ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ 10% ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ।
- (vi) ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਾਖ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੀ ਕਢਵਾ ਲਈ । 4
- ਪੁਨਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਬਣਾਓ ।

7. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਦੋਨਾ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 80,000 ਰੁਪਏ ਪੂੰਜੀ ਵਜੋਂ ਪਾਏ।

ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :

- ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਆਹਰਣ ਤੇ ਵਿਆਜ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 10% ਅਤੇ 8% ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3,000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ 4,000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਅਨੁਪਾਤ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

31 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ 1,50,150 ਰੁਪਏ ਲਾਭ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸੀ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਦੀ ਆਹਰਣ ਦੀ ਰਕਮ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 20,000 ਰੁਪਏ ਤੇ 30,000 ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਵਿਆਜ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1000 ਰੁਪਏ ਤੇ 1,500 ਰੁਪਏ ਸੀ।

ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਬਣਾਓ।

6

ਜਾਂ

ਐਕਸ, ਵਾਈ, ਜੈੱਡ ਫਰਮ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ 31.12.2006 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਪੂੰਜੀ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ।

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	ਰਕਮ	ਸੰਪੱਤੀਆਂ	ਰਕਮ
ਲੈਣਦਾਰ	14,000	ਬੈਂਕ	31,200
ਪੂੰਜੀ :		ਦੇਣਦਾਰ 10,000	
ਐਕਸ	50,000	- ਰਿਜ਼ਰਵ 200	9,800
ਵਾਈ	40,000	ਸਟਾਕ	20,000
ਜੈੱਡ	30,000	ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ	23,000
		ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ	50,000
	1,34,000		1,34,000

ਵਾਈ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਈ ਨੂੰ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਜੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ।

- ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ 10% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।
- ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਧਾ ਕੇ 5% ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।
- ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ 10% ਵਧਾਈ ਗਈ।
- ਬਕਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇਆਂ ਲਈ 450 ਰੁਪਏ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।
- ਫਰਮ ਦੀ ਸ਼ਾਖ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ 18,000 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈਆ ਅਤੇ ਵਾਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸ਼ਾਖ਼ ਐਕਸ ਤੇ ਜੈੱਡ ਦੇ ਖਾਤੇਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਸ਼ਾਖ਼ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ)
- ਐਕਸ ਤੇ ਜੈੱਡ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ 3 : 2 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- ਨਵੀਂ ਫਰਮ ਦੀ ਕੁਲ ਪੂੰਜੀ ਐਕਸ ਤੇ ਜੈੱਡ ਵਿਚਕਾਰ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਸਲੀ ਨਕਦ ਲਿਆ ਜਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਾਈ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਾਤਾ, ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਚਿੱਠਾ ਬਣਾਓ।

6

ਭਾਗ-ਅ

8. (ੳ) ਜਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? 1
- (ਅ) ਅੰਸ ਧਾਰਕ ਫੰਡ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਜੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਪਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- (i) 1 : 1 (ii) 2 : 1 (iii) 3 : 1 (iv) 4 : 1 1

(ੲ) ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲਿਖੋ :

ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਨਿਯੋਗ ਦੀ ਵੇਚ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯੋਗਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

1

9. ਪਰੀਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਤੇ ਅਪਰੀਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਕੀ ਹਨ ?

2

10. ਚਿਰਾਗ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਤਲਪਟ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਮਦਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਕੰਪਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਬਣਾਓ ।

ਵਿਵਰਣ	ਡੈਬਿਟ	ਕਰੈਡਿਟ
ਅੰਸ਼ ਪੂੰਜੀ		
16,000 ਪੂਰਨ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਅੰਸ਼		
10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਸ਼	—	1,60,000
ਜਾਨਵਰ ਸਟਾਕ	1,20,000	—
ਗਿਰਵੀ	—	35,000
ਦੇਣਦਾਰ	40,000	—
ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਖਰਚੇ	35,000	—
	1,95,000	1,95,000

2

11. (ੳ) ਅਨਾਮਿਕਾ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ 10 ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ 60,000 ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੱਤਰ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ

ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਤੇ = 3 ਰੁਪਏ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੇ = 4 ਰੁਪਏ

ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਗ ਤੇ = 3 ਰੁਪਏ

ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ । ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਧਾਰੀ ਜਿਸ ਕੋਲ 2,000 ਅੰਸ਼ ਸਨ ਉਸਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਦੂਜੇ ਅੰਸ਼ਧਾਰੀ ਨੇ 3,000 ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ । ਪੰਜੂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰਣੀ F ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਮੰਗ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਮੰਗ ਰਾਸ਼ੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਿਆ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਗ ਵਿਚਕਾਰ 3 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ ।

ਜਰਨਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰੋ ।

4

(ਅ) ਪੋਰਸ਼ੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ 31 ਦਿਸੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਵਪਾਰਿਕ ਤੇ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ

ਸ਼ੁਰੂ ਦਾ ਸਟਾਕ	1,50,000	ਵਿਕਰੀ	6,40,000
ਖਰੀਦ	4,00,000	ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ	1,50,000
ਮਜ਼ਦੂਰੀ	20,000		
ਕੁਲ ਲਾਭ	2,20,000		
	<u>7,90,000</u>		<u>7,90,000</u>
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਰਚੇ	35,000	ਕੁਲ ਲਾਭ	2,20,000

(6)

ਵੇਚ ਤੇ ਵਿਤਰਨ ਖਰਚੇ	95,000	ਵਿਨਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਆਜ	15,000
ਗੈਰ ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਖਰਚੇ	40,000	ਵਿਨਿਯੋਗ ਵੇਚਨ ਤੇ ਲਾਭ	12,000
ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ	77,000		
	2,47,000		2,47,000

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕਰੋ :

- ਕੁਲ ਲਾਭ-ਅਨੁਪਾਤ
- ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ-ਅਨੁਪਾਤ
- ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਅਨੁਪਾਤ
- ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਲਾਭ ਅਨੁਪਾਤ

(ੲ) ਨਕਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ?

12. ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਤੇ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

ਜਾਂ

ਅਨੀਤਾ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਿੱਠੇ ਤੋਂ ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਨ ਤਿਆਰ ਕਰੋ :

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	2008	2009	ਸੰਪਤੀਆਂ	2008	2009
ਸਾਧਾਰਨ ਅੰਸ ਪੂੰਜੀ	3,00,000	4,00,000	ਨਕਦੀ	60,000	80,000
ਵਾਪਸੀ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਪੂੰਜੀ	1,80,000	90,000	ਬੈਂਕ	30,000	65,000
10% ਰਿਣ ਪੱਤਰ	1,00,000	2,30,000	ਸਟਾਕ	90,000	1,20,000
ਲਾਭ-ਹਾਨੀ	80,000	1,10,000	ਦੇਣਦਾਰ	1,20,000	2,70,000
ਲੈਣਦਾਰ	20,000	40,000	ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ	3,00,000	2,70,000
			ਸ਼ਾਖ	80,000	65,000
	6,80,000	8,70,000		6,80,000	8,70,000

ਸਮਾਯੋਜਨ

- ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਮੁੱਲ 85,000 ਰੁਪਏ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ 65,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ।
- ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 35,000 ਰੁਪਏ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।
- ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 25,000 ਰੁਪਏ ਘਿਸਾਵਟ ਲਗਾਈ ਗਈ ।
- 31 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅੰਸ ਅਤੇ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

ਭਾਗ-ੲ

- DBMS ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ?
 - ਕੋਈ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦਸੋ ਜੋ DBMS ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ।
 - Ctrl + C ਸਪਰੈਡਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

9. ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

142-SS

10. DBMS ਵਿੱਚ ਕੁਐਰੀਜ਼ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? 2
11. (i) ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾ ਵਿੱਧੀ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ? 4
(ii) MS Access ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਟੇਬਲ ਬਣਾਓ । 4
ਲੜੀ ਨੰ: ਨਾਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕਲਾਸ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ
- (iii) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਰੋਕੜ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ DBMS ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਲਿਖੋ :
2015 ਜਨਵਰੀ	1	ਮੁੱਖ ਰੋਕੜੀਏ ਤੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ =	2,000	
	2	ਰਿਕਸ਼ਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ =	100	
	3	ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਦੇ ਖਰਚੇ =	150	
	4	ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ =	200	
	5	ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦਾ ਖਰਚੇ =	350	
	6	ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਖਰੀਦੀ =	180	
	7	ਕੂਲੀ ਦੇ ਖਰਚੇ =	140	4
12. DBMS ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ ? 6

ਜਾਂ

Debit	Amount	Credit	Amount
Plant & Machinery	48,000	Sales	1,60,000
Freehold Premises	24,000	Sundry Creditors	20,000
Wages	9,000	Bills Payable	32,000
Purchases	1,40,000	Bank Overdraft	10,000
Cash in Hand	8,000	Loan on Mortgage	14,000
Salary	1,600	Capital	72,800
Carriage	1,400		
Rent	1,000		
Insurance	2,400		
Drawings	3,600		
Sundry Debtor	36,000		
Motive Power	3,000		
Int. on Loan	4,000		
Carriage Outward	2,800		
Bills Receivable	24,000		
Total	3,08,800		3,08,800

ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਤੇ ਗਏ ਤਲਪਟ ਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਖਾਤੇ ਦਿਖਾਓ । ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ 36,000 ਰੁਪਏ ਸੀ । 6